

Bruxelles, den 31.5.2017
COM(2017) 285 final

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET
EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

Beretning om konkurrencepolitikken 2016

{SWD(2017) 175 final}

DA

DA

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET
EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

Beretning om konkurrencepolitikken 2016

1. Indledning

Konkurrencepolitikken bygger på juridiske og økonomiske principper og forbindes ofte med disse to særlig vigtige aspekter. Det er imidlertid kun en brøkdel af, hvad konkurrencepolitik handler om: Konkurrencepolitikken har direkte indflydelse på vores hverdag og spiller en afgørende rolle med hensyn til at fremme åbne markeder, så alle – såvel virksomheder som borgere – kan få del i fordelene ved vækst.

I sin tale om Unionens tilstand fra 2016 mindede Europa-Kommissionens formand Jean-Claude Juncker om, at "lige konkurrencevilkår betyder også, at de europæiske forbrugere er beskyttet mod karteller og magtfulde virksomheders misbrug. (...) Kommissionen vogter over denne retfærdighed. Det er den sociale side af konkurrencelovgivningen, og det er det, som Europa står for"¹. Ved at håndhæve konkurrencereglerne sendes der et klart signal om, at alle skal spille efter de samme regler, uanset hvor rig og magtfuld man måtte være.

Konkurrencepolitikken kan ikke af sig selv skabe en mere fair økonomi, men den kan gøre en vigtig forskel, nemlig give forbrugerne en stemme. Konkurrencepolitikken er med til at forme et samfund, som giver befolkningen et større udvalg, fremmer innovation, forhindrer dominerende aktører i at misbruge deres stilling og driver virksomhederne til at få mest muligt ud af de knappe ressourcer og således hjælpe med at løse globale udfordringer såsom klimaændringer.

Alle de afgørelser, der træffes af konkurrencemyndighederne i Europa – det være sig Kommissionen eller de nationale konkurrencemyndigheder – er en stadfæstelse af, at EU er et fællesskab, der er bygget om omkring retsstatsprincippet. De er også en bekræftelse over for civilsamfundet af, at systemet kan tjene samfundet og skabe konkrete fordele for borgerne.

Kommissionens tiltag på konkurrenceområdet i 2016 berørte en bred vifte af politikområder med det formål at skabe mere retfærdige markeder for alle. Samtidig har konkurrencepolitikken fortsat understøttet Kommissionens indsats for at realisere vigtige politiske prioriteter, bl.a. et forbundet digitalt indre marked, et dybere og mere fair indre marked og en integreret og klimavenlig energiunion.

En globaliseret økonomi kræver ligeledes en global konkurrencekultur. Derfor arbejder Kommissionen tæt sammen med andre EU-institutioner, internationale organisationer og konkurrencemyndigheder i hele verden. Gennem samarbejde er det lettere at mangedoble og udbrede fordelene ved en fair konkurrence, både i Europa og resten af verden.

2. Sikring af lige vilkår for alle: Statsstøttekontrollens bidrag til at løse udfordringen

En af Kommissionens, og især konkurrencekommissærens, vigtigste opgaver er at sikre, at EU-reglerne anvendes på retfærdig vis over for alle virksomheder, som er aktive i EU's indre marked – uanset deres størrelse, forretningsområde eller nationalitet. Det er den eneste måde, hvorpå vi kan sikre ægte lige konkurrencevilkår, og det er grunden til, at Kommissionen har håndhævet statsstøttereglerne aktivt i de seneste årtier.

Indgreb over for selektive skattefordele

Denne tilgang gælder også skattemæssig statsstøtte: Hvis enkelte særligt udvalgte virksomheder kan undgå at svare skat, er det vanskeligere for de virksomheder, der svarer deres fair del af skatten, at konkurrere på lige vilkår. Hvis en virksomhed får særlig

¹ Der kan læses mere om Unionens tilstand 2016 på http://ec.europa.eu/priorities/state-union-2016_da.

skattemæssig behandling, betragtes det som en fordel svarende til at modtage kontant støtte. Statsstøttereglerne finder derfor anvendelse på skatteundtagelser på samme måde som på alle andre former for støtte. Kommissionen har været meget aktiv, når det kommer til at bekæmpe ulovlig statsstøtte ydet gennem forhåndstilsagn i skattesager². I august 2016 fastslog Kommissionen, at Irland havde givet Apple uberettigede skattefordele, som er ulovlige efter statsstøttereglerne³.

Hvordan kan forhåndstilsagn udgøre statsstøtte: Afgørelsen om Apple

Kommissionen fandt, at to forhåndstilsagn, som Irland havde givet Apple, medførte en betydelig og kunstig nedsættelse af den skat, som Apple har betalt i Irland siden 1991. Forhåndstilsagnene godkendte en metode til bestemmelse af det skattepligtige overskud i to af Apple-koncernens virksomheder registreret i Irland (Apple Sales International og Apple Operations Europe), som ikke stemmer overens med den økonomiske virkelighed: Næsten hele overskuddet af de to virksomheders salg blev fordelt internt i koncernen til "hovedkontorer" uden for Irland, som kun eksisterer på papiret, eftersom de hverken har en fysisk tilstedeværelse eller nogen ansatte noget sted i verden, og de kunne dermed ikke have genereret de pågældende overskud. Som følge af den overskudsfordelingsmetode, der blev godkendt i forhåndstilsagnene, svarede Apple væsentlig mindre i skat af sit driftsoverskud end andre virksomheder i Irland. Denne selektive behandling gav Apple mulighed for reelt at betale 1 % i selskabsskat af sit overskud i Europa i 2003 og helt ned til 0,005 % i 2014.

Irlands selektive behandling af Apple er ulovlig efter EU's statsstøtteregler, fordi den giver Apple en betydelig fordel i forhold til andre virksomheder, der er underlagt de almindelige nationale skatteregler. Kommissionen kan pålægge en medlemsstat at tilbagesøge ulovlig statsstøtte inden for en periode på 10 år efter Kommissionens første anmodning om oplysninger (2013). Irland skal nu tilbagesøge Apples ubetalte skat i Irland for perioden 2003-2014 på op til 13 mia. EUR plus renter.

EU's statsstøtteregler kræver som udgangspunkt, at uforenelig statsstøtte tilbagesøges for at begrænse den forvrejning af konkurrencen, der følger af støtten. Der udstedes ikke bøder efter EU's statsstøtteregler, og tilbagesøgningen påfører ikke den berørte virksomhed en straf. Det drejer sig alene om at genoprette en situation med ligebehandling af virksomhederne. Alle Kommissionens afgørelser kan desuden underkastes kontrol af EU's domstole. Hvis en medlemsstat beslutter at anfægte Kommissionens afgørelse, skal den stadig tilbagesøge den ulovlige statsstøtte, medmindre den anmoder EU-Domstolen om og får tilladelse til at anvende foreløbige forholdsregler med henblik på at udsætte tilbagesøgningen. For at opfylde sin tilbagesøgningspligt i afventning af Domstolens behandling af sagen kan medlemsstaten f.eks. sætte det tilbagesøgte beløb ind på en deponeringskonto.

I september indledte Kommissionen også en tilbundsående undersøgelse af Luxembourgs skattemæssige behandling af GDF Suez-gruppen (i dag Engie)⁴. Kommissionen har mistanke om, at flere af de forhåndstilsagn, der er afgivet af Luxembourg, kan have givet GDF Suez en

² Se Sag SA.38374, Påstået støtte til Starbucks, Kommissionens afgørelse af 21. oktober 2015, som findes på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38374; Sag SA.38375, Påstået støtte til FFT- Luxembourg, Kommissionens afgørelse af 21. oktober 2015, som findes på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38375; Sag SA.37667, Fritagelse for overskydende fortjeneste i Belgien, Kommissionens afgørelse af 11. januar 2016, som findes på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_37667

³ Sag SA.38373, Påstået støtte til Apple, Kommissionens afgørelse af 30. august 2016, som findes på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38373

⁴ Sag SA.44888, Mulig statsstøtte til GDF Suez, Kommissionens beslutning om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure af 19. september 2016, som findes på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_44888

uberettiget fordel i forhold til andre virksomheder i strid med EU's statsstøtterege⁵. Kommissionen har også fortsat sin undersøgelse af Luxembourgs forhåndstilsagn til fordel for McDonald's⁶ samt undersøgelsen af den aftale om interne afregningspriser, som Luxembourg har godkendt til fordel for Amazon⁷.

Kommissionen har desuden med henblik på effektivt at understøtte sine håndhævelsesaktiviteter stillet forslag om en koordineret EU-tilgang til bekæmpelse af selskabernes skatteundgåelse, som tager udgangspunkt i OECD's globale standarder fra 2015. I januar vedtog Kommissionen således en ambitiøs pakke af foranstaltninger til bekæmpelse af skatteundgåelse⁸, som skal sætte medlemsstaterne i stand til at træffe skærpede og koordinerede foranstaltninger til bekæmpelse af skatteundgåelse og sikre, at virksomhederne betaler deres skat, der hvor de genererer deres overskud i EU.

Derudover vedtog Kommissionen i april et direktivforslag, som pålægger multinationale koncerner i og uden for EU at offentliggøre land for land-rapportering om deres overskud og betalte skat samt andre oplysninger⁹. Denne form for rapportering vil give borgerne mulighed for at få indsigt i disse selskabers skattestrategier og bidrag til velfærden og således bane vejen for større gennemsigtighed på skatteområdet.

Øget gennemsigtighed og retssikkerhed med gennemførelsen af initiativet til modernisering af statsstøtterege¹⁰

Gennemsigtighed er vigtigt, fordi det fremmer en konstruktiv anvendelse af skatteborgernes penge, og det har haft en afgørende plads i forbindelse med initiativet til modernisering af statsstøtterege¹⁰, som blev lanceret i 2012 med henblik på at øge retssikkerheden og skære ned på bureaukratiet i de offentlige myndigheder og i virksomhederne¹⁰. En af metoderne til at fremme gennemsigtighed er at give markedsdeltagerne de relevante oplysninger om medlemsstaternes statsstøtteforanstaltninger.

Ifølge de nye regler skal de støtteydende myndigheder på alle forvaltningsniveauer offentliggøre oplysninger om al individuel støtte på over 500 000 EUR. Fra og med juli 2016 har myndighederne seks måneder fra den dato, hvor støtten tildeles, til at offentliggøre oplysninger om de enkelte støttemodtageres identitet og den modtagne støtte i en søgbar database¹¹. Gennemsigtighed går hånd i hånd med en forenklet anvendelse af statsstøtterege¹⁰, som gør det lettere for medlemsstaterne at tildele støtte, uden at de på forhånd skal anmelde den til Kommissionen.

For at hjælpe de offentlige myndigheder og virksomhederne med at bestemme, hvorvidt offentlige udgifter falder ind under EU's statsstøtterege¹⁰ eller ej, udsendte Kommissionen i maj en meddelelse om statsstøttebegrebet, som udgør et af de sidste elementer af

⁵ Arbejdsdokumentet, der ledsager denne beretning, indeholder flere oplysninger.

⁶ Sag SA.38945, Påstået støtte til McDonald's – Luxembourg, som findes på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38945

⁷ Sag SA.38944, Påstået støtte til Amazon, som findes på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38944

⁸ Se http://ec.europa.eu/taxation_customs/business/company-tax/anti-tax-avoidance-package_en

⁹ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2013/34/EU for så vidt angår offentliggørelse af selskabsskatteoplysninger for visse virksomheder og filialer (COM/2016/0198 final), som findes på <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52016PC0198>

¹⁰ Se http://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/index_en.html

¹¹ Listen over støttemodtagere og nærmere detaljer om den ydede støtte kan findes på: <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public/search/home/>

moderniseringsinitiativet¹². Meddelelsen indeholder klare retningslinjer vedrørende alle aspekter af definitionen af statsstøtte. Det er navnlig vigtigt at skabe gode rammer for offentlige investeringer, da det hjælper medlemsstaterne og virksomhederne med at tilrettelægge deres finansiering på en sådan måde, at den ikke risikerer at fordreje konkurrencevilkårene på det indre marked eller at fortrænge private investeringer. Det vil hjælpe med at maksimere investeringernes virkninger på den økonomiske vækst og beskæftigelsen i overensstemmelse med Kommissionens investeringsplan for Europa¹³.

3. Styrkelse af konkurrencen og innovationen i det digitale indre marked

Markedet for digitale tjenester er hurtigt blevet et af de områder, der har størst betydning for de europæiske forbrugere. Den digitale teknologi kan medføre lavere priser, større udvalg og hurtig innovation, men hvorvidt forbrugerne rent faktisk får gavn af disse fordele afhænger af, hvordan markedet fungerer. Målet med konkurrencepolitikken er at sikre, at forbrugerne behandles retfærdigt, og at magtfulde virksomheder forhindres i at indgå aftaler, der øger priserne, hindrer innovation eller forhindrer forbrugerne i at vælge de produkter, de vil have.

Det digitale indre marked handler således om langt mere end blot at skabe en bedre økonomi. Det er med til at give alle mulighed for at få gavn af den teknologiske udvikling. Og det er en måde til at give mere forbrugerne kontrol.

E-handel er et godt eksempel: Størsteparten af de voksne i EU bestilte forbrugsvarer eller -tjenester på nettet i 2015, og i nogle medlemsstater drejer det sig om helt op til otte ud af ti personer. E-handel er blevet en ledende drivkraft for prisgennemsigtighed og -konkurrence, da det giver forbrugerne et større udvalg og sætter dem i stand til at finde frem til de bedste tilbud, hvilket sætter gang i konkurrence og innovation. Selv om det skaber nye muligheder for virksomhederne, er det ikke nødvendigvis altid let at følge med den hurtige udvikling inden for e-handelen. Alle virksomheder, der er aktive på nettet, bl.a. forretninger og distributører, men også producenter og indholdsudviklere, konfronteres med nye og betydelige udfordringer. Sektorundersøgelsen inden for e-handel, som Kommissionen lancerede i 2015 som led i sin strategi for det digitale indre marked, bidrager til en bedre forståelse af de forskellige udfordringer og muligheder¹⁴.

Sektorundersøgelsen inden for e-handel: Første resultater og videre forløb

I september 2016 offentliggjorde Kommissionen de første resultater af sektorundersøgelsen. I forbindelse med undersøgelsen indhentede Kommissionen oplysninger fra knap 1 800 virksomheder, der beskæftiger sig med e-handel inden for forbrugsvarer og digitalt indhold, og analyserede ca. 8 000 distributionsaftaler. Den indledende rapport bekræfter e-handelens stigende betydning, men der peges også på nogle former for virksomhedsadfærd, som risikerer at begrænse konkurrencen inden for e-handel, navnlig med hensyn til onlinesalg af forbrugsvarer og licensaftaler om ophavsret. Kommissionen kan indlede særlige undersøgelser af virksomhedsadfærd, som kan skabe konkurrenceproblemer. Den indledende rapport var genstand for en offentlig høring, der sluttede den 18. november 2016.

I marts offentliggjorde Kommissionen sine første konklusioner om geoblokering, hvor den fandt, at denne praksis er udbredt inden for e-handel i hele EU, især hvad angår digitalt indhold. Næsten 60 % af de responderende udbydere af digitalt indhold har indgået aftaler med rettighedshavere om at geoblokere. Når geoblokering er en følge af aftaler mellem leverandører og distributører, kan det

¹² Kommissionens meddelelse om begrebet statsstøtte i artikel 107, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (EUT C 262 af 19.7.2016, s. 1), som findes på http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2016.262.01.0001.01.ENG&toc=OJ:C:2016:262:TOC

¹³ Se https://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-and-investment/investment-plan_en

¹⁴ Se http://ec.europa.eu/competition/antitrust/sector_inquiries_e_commerce.html

begrænse konkurrencen i det indre marked i strid med EU's konkurrenceregler. Ligesom med alle andre håndhævede foranstaltninger kræver undersøgelser vedrørende geoblokering en retlig og økonomisk vurdering, der også omfatter en analyse af potentielle begrundelser for de konstaterede begrænsninger.

Størsteparten af forhandlernes geoblokering skyldes ensidige forretningsbeslutninger om ikke at sælge på tværs af grænserne, dvs. ikke som følge af aftaler med eller et forretningsmæssigt pres fra leverandøren, og det falder derfor uden for EU's konkurrenceregler. I maj 2016 vedtog Kommissionen inden for rammerne af strategien for det digitale indre marked også et forslag til en forordning om imødegåelse af geoblokering og andre former for forskelsbehandling på grundlag af kundernes nationalitet, bopæl eller hjemsted, som fastlægger de situationer, hvor forskelsbehandling af kunder på baggrund af placering ikke kan retfærdiggøres¹⁵.

Bevaring af innovation i situationer med dominerende aktører på internettet

Nogle former for forretningsadfærd kan begrænse forbrugernes valgmuligheder, men problemet er endnu større, når nye produkter forhindres i at komme ud på markedet. Håndhævelsen af konkurrencereglerne er afgørende for at sikre, at dominerende virksomheder ikke frarøver andre muligheden for at komme frem med næste generations innovative ideer.

Søgemaskiner spiller en vigtig rolle med hensyn til at guide forbrugerne i det digitale miljø, og Kommissionen betragter disse som et prioriteret marked i forbindelse med sin håndhævelse. I juli rettede Kommissionen to klagepunktsmeddelelser til Google og dets moderselskab Alphabet¹⁶. I en supplerende klagepunktsmeddelelse, der fulgte efter den, der blev udstedt i samme sag i april 2015, underbyggede Kommissionen sin foreløbige konklusion om, at Google har misbrugt sin dominerende stilling ved systematisk at favorisere sin egen prissammenligningstjeneste i søgeresultaterne. Kommissionen er betænkelig ved, at brugerne ikke nødvendigvis ser de mest relevante søgeresultater, hvilket er til skade for forbrugerne og innovationen på markedet. Ved at udstede en supplerende klagepunktsmeddelelse ikke alene underbyggede Kommissionen sin foreløbige konklusion, den beskyttede også Googles ret til forsvar ved at give selskabet mulighed for at reagere formelt på det ekstra bevismateriale. Kommissionens igangværende undersøgelser berører aldrig den endelige afgørelse, som Kommissionen skal træffe i hver eneste sag.

Kommissionen har ligeledes sendt en særskilt klagepunktsmeddelelse til Google vedrørende selskabets begrænsning af visse tredjepartswebsteders mulighed for at vise søgeannoncer fra Googles konkurrenter¹⁷. Google placerer søgeannoncer direkte på sit søgningswebsted, men kan via sin platform "AdSense for Search" også formidle dem til tredjepartswebsteder, f.eks. onlineforhandlere, teleoperatører eller aviser. Kommissionens foreløbige konklusion er, at disse former for forretningsadfærd har sat Google i stand til at forhindre eksisterende og potentielle konkurrenter, herunder andre udbydere af søgetjenester og onlineannonceringsplatforme, i at trænge ind på og vokse på dette kommercielt vigtige marked.

¹⁵ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om imødegåelse af geoblokering og andre former for forskelsbehandling på grundlag af kundernes nationalitet, bopæl eller hjemsted i det indre marked og om ændring af forordning (EF) nr. 2006/2004 og direktiv 2009/22/EF (COM(2016) 289 final; 2016/0152 (COD)), som findes på: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52016PC0289>.

¹⁶ Sag AT.39740, Google Search, se IP/16/2532 af 14. juli 2016, findes på http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-2532_en.htm.

¹⁷ Sag AT.40411, Google Search (AdSense), se IP/16/2532 af 14. juli 2016, findes på http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-2532_en.htm.

Smartphones og tablets tegner sig for mere end halvdelen af den samlede internettrafik på verdensplan, og de ventes at ville tegne sig for en endnu større andel i fremtiden. Det bliver således mere og mere relevant for de europæiske forbrugere og virksomheder at sikre en konkurrencepræget sektor for mobilt internet, og Kommissionen har været yderst opmærksom på at fremme en fair og dynamisk konkurrence på området.

I april rettede Kommissionen en klagepunktsmeddelelse til Google med den foreløbige konklusion, at virksomheden har overtrådt EU's konkurrenceregler og misbrugt sin dominerende stilling ved at indføre restriktioner for producenter af Android-enheder og mobilnetoperatører¹⁸.

Ifølge Kommissionens foreløbige undersøgelse er der tegn på, at konkurrerende søgemaskiner, mobilstyresystemer og webbrowsere som følge af Googles adfærd ikke har kunnet konkurrere på deres egne meritter, men er blevet kunstigt afskåret fra visse forretningsmuligheder. Samtidig kan det have frataget forbrugerne et bredere udvalg af mobilapplikationer, onlinetjenester og innovative platforme, hvilket er i strid med EU's konkurrenceregler.

Kommissionen har også fortsat sin kartelundersøgelse indledt i 2015 af Amazon, som er den største distributør af e-bøger i Europa¹⁹. Kommissionen er bekymret for, at Amazons aftaler med udgiverne kan gøre det vanskeligere for andre e-bogsdistributører at konkurrere med Amazon ved at udvikle nye og innovative produkter og tjenester.

Hen imod et marked for digitalt indhold uden grænser: Sagen om betalings-tv

Ideen om et ægte digitalt indre marked indebærer, at forbrugerne i EU bør kunne se de betalings-tv-kanaler, de ønsker, uanset hvor de bor eller rejser i EU. Kommissionen er i færd med at undersøge, om licensaftalerne mellem seks store filmselskaber i EU og Sky UK, som forhindrer forbrugerne i andre EU-lande adgang til Skys tjenester inden for betalings-tv i Det Forenede Kongerige og Irland, er i strid med EU's konkurrenceregler²⁰.

I april afgav Paramount tilsagn for at imødekomme Kommissionens betænkeligheder vedrørende nogle af klausulerne i licensaftalerne om betalings-tv mellem Paramount og Sky UK. Kommissionen hørte derefter andre markedsdeltagere for at undersøge egnetheden af de afgivne tilsagn og fandt på basis af resultaterne af markedstesten, at de tilsagn, som Paramount har afgivet, imødekommer dens betænkeligheder. I juli vedtog Kommissionen en afgørelse om at gøre de tilsagn, som Paramount har afgivet, retligt bindende efter EU's konkurrenceregler²¹. Kommissionen fortsætter sin undersøgelse af Disneys, NBCUniversals, Sonys, Twentieth Century Fox', Warner Bros' og Skys adfærd.

Et åbent og konkurrencepræget telemarked til fordel for de europæiske forbrugere

Forbrugerne vil ikke have gavn af de nye digitale tjenester uden en god og billig internetforbindelse. Det er derfor afgørende at sikre mobilnet til overkommelige priser og en sund konkurrence: Konkurrence holder priserne nede og ansporer mobiloperatørerne til at

¹⁸ Sag AT.40099, Google Android, se IP/16/1492 af 20. april 2016, som findes på http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-1492_da.htm.

¹⁹ Sag AT.40153, Mestbegunstigelsesklausuler vedrørende e-bøger og beslægtede anliggender, som findes på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40153.

²⁰ Sag AT.40023, Grænseoverskridende adgang til betalings-tv, som findes på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40023

²¹ Se IP/16/2645, som findes på http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-2645_en.htm

investere i bedre net. Hvis Kommissionen vil fremhjelpe et ægte digitalt indre marked, må den ikke tillade konkurrencebegrænsende aftaler eller fusioner, som skader konkurrencen og medfører højere priser for forbrugerne²².

To vigtige afgørelser om fusionskontrol i telesektoren

Der er i dag stor variation mellem vilkårene på de forskellige nationale telemarkeder. Der findes ingen enkeltløsning, og Kommissionen tager altid hensyn til de nationale særtræk i sine undersøgelser.

Efter en tilbudsgående undersøgelse blokerede Kommissionen i maj i henhold til fusionsforordningen for Threes (ejes af Hutchison 3G UK) overtagelse af Telefónica UK's O2-virksomhed, som ville have skabt en ny markedsleder på det britiske mobilmarked. Kommissionen udtrykte stærk bekymring for, at den markante reduktion af konkurrencen på markedet ville resultere i højere priser og et mindre udvalg for forbrugerne i Det Forenede Kongerige. Overtagelsen ville sandsynligvis også have hæmmet innovationen og udviklingen af netinfrastruktur i Det Forenede Kongerige, hvilket især er et alvorligt problem på markeder, der er præget af en kraftig udvikling. De tilsagn, som Hutchison afgav, imødekom ikke i tilstrækkelig grad Kommissionens betænkeligheder ved overtagelsen.

I september godkendte Kommissionen i henhold til fusionsforordningen et foreslået joint venture på teleområdet mellem Hutchison og VimpelCom i Italien på visse betingelser. Efter at have foretaget en tilbundsgående undersøgelse fandt Kommissionen, at de strukturelle tiltag, som Hutchison og VimpelCom havde foreslået, til fulde imødekom Kommissionens konkurrencerelaterede betænkeligheder. Parterne vil sørge for, at den franske teleoperatør Iliad træder ind på markedet som en ny mobilnetoperatør i Italien. Det betyder, at de to operatører begge kan vokse og høste fordelene ved at kombinere deres aktiver, samtidig med at de italienske forbrugere fortsat vil kunne have fordel af innovative mobiltjenester til rimelige priser på net af høj kvalitet. Sagen er et godt eksempel på, at teleselskaberne i Europa kan vokse både inden for det samme land og på tværs af grænserne, forudsat at den effektive konkurrence bevares.

I oktober indledte Kommissionen en undersøgelse af en netdelingsaftale mellem to tjekkiske operatører, O2 CZ/CETIN og T-Mobile CZ²³. O2 CZ og T-Mobile CZ er begge store teleoperatører i Tjekkiet, og de tegner sig tilsammen for tre fjerdedele af det tjekkiske detailmarked for mobile telekommunikationstjenester. Kommissionen vil særligt undersøge, om samarbejdet mellem O2 CZ/CETIN og T-Mobile CZ risikerer at forsinke kvalitetsforbedringerne af den eksisterende infrastruktur og forsinke eller forhindre udrulningen af nye teknologier og tjenester, navnlig i tæt befolkede områder. Kommissionen vil desuden se på virkningerne af de mulige effektivitetsgevinster, der kunne hentes gennem netdeling. Kommissionen vil med udgangspunkt i sin undersøgelse fastslå, om samarbejdet indebærer en overtrædelse af traktatens artikel 101, som forbyder konkurrenceskadelig forretningsadfærd.

For at sikre at rammerne for telemarkederne fremmer konkurrencen, fremsatte Kommissionen i september 2016 et forslag til direktiv om en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation samt et forslag til forordning om oprettelse af Sammenslutningen af Europæiske Tilsynsmyndigheder inden for Elektronisk Kommunikation (BEREC).

Fremme af en inklusiv adgang til højhastighedsbredbåndsnet

²² Se sag M.7612, Hutchison 3G UK/Telefónica UK, Kommissionens afgørelse af 11. maj 2016, som findes på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7612, og sag M.7758, Hutchison 3G Italy/Wind/JV, Kommissionens afgørelse af 1. september 2016, som findes på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7758

²³ Sag AT.40305, Netdeling mellem O2 CZ / CETIN og T-Mobile CZ i Tjekkiet, se IP/16/3539 af 25. oktober 2016, som findes på http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-3539_en.htm

For at kunne udnytte alle mulighederne ved digitalt arbejde har Europa desuden brug for en telekommunikationsinfrastruktur af første klasse. En af hovedprioriteterne i strategien for det digitale indre marked²⁴ er at sikre, at borgere og virksomheder i EU, navnlig små og mellemstore virksomheder, har adgang til højhastighedsbredbåndnet. Det kræver typisk offentlige midler at opnå dette mål og samtidig sikre inklusion, navnlig når det kommer til landområderne, som de private investorer finder mindre attraktive.

Kommissionen har godkendt Det Forenede Kongeriges nationale bredbåndsplan for 2016-2020²⁵, Italiens ultra-bredbåndsplan for 2016-2022²⁶ og Frankrigs bredbåndsplan "Plan Très Haut Débit"²⁷ i henhold til EU's statsstøtteregler. Hver plan ledsages desuden af en udførlig evalueringsplan med en vurdering af de enkelte planers virkninger, som vil blive fremlagt for Kommissionen.

Kommissionens statsstøttevurdering tager udgangspunkt i bredbåndsretningslinjerne fra 2013²⁸. Formålet er at forhindre, at den offentlige finansiering erstatter private investeringer, og at fremme en sund konkurrence ved at sikre, at andre udbydere kan benytte den offentligt finansierede infrastruktur på et ikkediskriminerende grundlag.

4. Realisering af et indre marked, der giver EU's borgere og virksomheder større indflydelse

Gennem skabelsen af et dybere og mere fair indre marked har konkurrencepolitikken en meget konkret virkning på vores liv. EU's borgere og virksomheder handler på markedet hver eneste dag. Opbygningen af et samfund, der behandler alle retfærdigt, indebærer, at markedet fungerer på en måde, så det giver forbrugerne større indflydelse og sikrer, at deres stemme bliver hørt. Det er nødvendigt at håndhæve konkurrencereglerne, når forbrugerne, f.eks. på grund af et kartel, betaler mere, end de burde, eller har vanskeligt ved at finde de produkter, de søger. Fusionskontrollen er også afgørende for at sikre, at fusioner ikke skader konkurrencestrukturen på markederne og dermed forbrugerne og økonomien generelt.

For at det indre marked kan nå sit fulde potentiale har Kommissionen for nylig intensiveret sin indsats for at sikre en effektiv håndhævelse af de europæiske regler på alle politikområder. I december 2016 vedtog Kommissionen en meddelelse med titlen "EU-retten: Bedre resultater gennem anvendelse"²⁹ med henblik på at fremme en mere strategisk og målrettet anvendelse, gennemførelse og håndhævelse af EU-retten til fordel for borgerne, forbrugerne og virksomhederne.

²⁴ I meddelelsen "Konnektivitet med henblik på et konkurrencedygtigt digitalt indre marked – På vej mod et europæisk gigabitsamfund" (COM(2016) 587) bekræftede Kommissionen betydningen af internetkonnektivetsnet for det digitale indre marked og præsenterede en vision om et europæisk gigabitsamfund, der bygger videre på målene i den digitale dagsorden for Europa, og som virkeliggøres gennem tre strategiske mål for 2025.

²⁵ Sag SA.40720, National Broadband Scheme for the UK for 2016-2020, Kommissionens afgørelse af 26. maj 2016, som findes på http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_40720

²⁶ Sag SA.41647, Italy - Strategia Banda Ultra Larga, Kommissionens afgørelse af 30. juni 2016, som findes på http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_41647

²⁷ Sag SA.37183, Plan France Très Haut Débit, Kommissionens afgørelse af 7. november 2016, som findes på http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_37183

²⁸ Meddelelse fra Kommissionen "EU-retningslinjer for statsstøttereglernes anvendelse i forbindelse med hurtig etablering af bredbåndnet" (EUT C 25 af 26.1.2013, s. 1), findes på <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013XC0126%2801%29&from=DA>.

[LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:025:0001:0026:en:PDF](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013XC0126%2801%29&from=DA)

²⁹ Se https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/overview-law-making-process/applying-eu-law_en

Sikring af en effektiv og bæredygtig transportsektor i hele EU

Transportsektoren er en af vigtigste sektorer for de europæiske husholdninger: Transportrelaterede varer og tjenester er den næststørste post på husholdningernes budget næstefter boligrelaterede udgifter³⁰. Konkurrencedygtige priser på transporttjenester påvirker millioner af europæere direkte.

I oktober rettede Kommissionen en klagepunktsmeddelelse til Brussels Airlines og TAP Portugal vedrørende deres codeshare-samarbejde om personbefordring mellem Bruxelles og Lissabon³¹. En codeshare-aftale er en kommerciel aftale, hvorved det flyselskab, der driver en flyrute, giver et andet flyselskab ret til at markedsføre ruten og sælge billetter hertil, ligesom hvis det selv drev ruten. Codeshare-partnere aftaler en indbyrdes kompensation for de flypladser, de sælger på hinandens flyvninger. Codesharing kan være til fordel for passagererne i form af bedre dækning og bedre forbindelser. Kommissionen var imidlertid bekymret for, at Brussels Airlines og TAP Portugal i den pågældende sag havde udnyttet deres codesharing til at begrænse konkurrencen og skade passagerernes interesser på ruten mellem Bruxelles og Lissabon.

I november indledte Kommissionen også en undersøgelse for at vurdere, hvorvidt det traditionelt dominerende tjekkiske jernbaneselskab České dráhy, a.s. (ČD) fastsatte priser, der var lavere end omkostningerne, med henblik på at holde konkurrenter ude af markedet for passagertransport med jernbane, hvilket er i strid med EU's konkurrenceregler³². Konkurrence er afgørende for at presse priserne ned og kvaliteten op, navnlig på markeder, der tidligere har været præget af monopoler. Kommissionen vil se nærmere på České dráhy's forretningsadfærd for at sikre sig, at selskabet ikke presser konkurrenter ud af markedet til skade for passagererne. Beslutningen om at indlede proceduren indebærer på ingen måde en stillingtagen til, om der er begået en overtrædelse.

De etablerede jernbanevirksomheder er ofte genstand for konkurrenceundersøgelser. I april ophævede Kommissionen forud for tidsplanen Deutsche Bahns tilsagn, som var blevet gjort bindende i december 2013, da der var trådt adskillige konkurrenter ind på det tyske marked for kørestrøm, og Kommissionens betænkeligheder således var blevet afhjulpet. Den øgede konkurrence på det tyske marked for strømforsyning til jernbaner bekræfter, at tilsagnene bidrog til at afhjælpe de konkurrenceproblemer, som Kommissionen havde identificeret. Det er et godt eksempel på, hvordan tilsagnsafgørelser hurtigt og på effektiv vis kan åbne op for et marked, sikre lige konkurrencevilkår og føre til øget konkurrence og lavere priser for forbrugere og virksomheder.

Transport er også et vigtigt vækstområde på grund af sektorens særlige funktion med hensyn til at servicere de øvrige sektorer af økonomien. Navnlig er godskørsel et vigtigt aspekt af det europæiske indre marked: Der kører over 30 millioner lastbiler på de europæiske veje, som tegner sig for omkring tre fjerdedele af indlandstransporten af varer i Europa. Sektorens konkurrenceevne beror på prisen på de køretøjer, som transportørerne anvender.

³⁰ Kilde: Eurostat. Se http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Archive:Household_consumption_expenditure_-_national_accounts

³¹ Sag AT.39860, Brussels Airlines/TAP Air Portugal, se IP/16/3563 af 27. oktober 2016, som findes på http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-3563_en.htm

³² Se IP/16/3656 af 10. november 2016, som findes på http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-3656_en.htm

I juli fandt Kommissionen, at MAN, Volvo/Renault, Daimler, Iveco og DAF overtrådte EU's konkurrenceregler og pålagde dem en rekordstor bøde på 2,9 mio. EUR³³.

En skelsættende afgørelse i sektoren for vejtransport: Lastbilkartelsagen

Kommissionens afgørelse vedrører specifikt markedet for fremstilling af mellemtunge lastbiler (med en vægt på mellem 6 og 16 ton) og tunge lastbiler (med en vægt på over 16 ton). MAN, Volvo/Renault, Daimler, Iveco og DAF tegner sig tilsammen for omkring 9 ud af 10 af alle mellemtunge og tunge lastbiler produceret i Europa.

I stedet for at konkurrere med hinanden havde virksomhederne indgået hemmelige aftaler med hinanden i mere end 14 år, fra 1997 til 2011, indtil Kommissionen gennemførte uanmeldte kontrolundersøgelser hos virksomhederne. Gennem årene havde kontakten mellem virksomhederne drejet sig om de samme emner, nemlig stigninger af bruttopriserne samt tidspunktet for og overvæltningen af omkostninger i forbindelse med indførelsen af nye emissionsteknologier. Alle virksomhederne erkendte deres deltagelse og indvilligede i at indgå forlig i sagen.

Der blev ligeledes indledt en procedure over for Scania, som ikke var part i forligsafgørelsen. Derfor fortsætter undersøgelsen af denne virksomhed efter den almindelige kartelprocedure uden forlig.

Afgørelsen er også vigtig, fordi den understreger betydningen af et velfungerende konkurrencepræget marked, når det kommer til at fremme udvikling og udbredelsen af omkostningseffektiv kulstoffattig teknologi, hvilket er et af elementerne af den europæiske strategi for lavemissionsmobilitet.

Beskyttelse af konkurrencen på koncentrerede markeder

Kommissionens fusionskontrol er yderst vigtig for at beskytte den fair konkurrence i alle sektorer og brancher, men den er særlig relevant i de sektorer, der allerede er kendetegnet ved en forholdsvis høj koncentration. Kommissionen skal sikre, at magtfulde selskaber ikke misbruger deres stilling på en måde, der gavner dem selv, men er skadelig for deres kunder og økonomien generelt.

Kommissionen har f.eks. holdt et særlig vågent øje med markedet for plantebeskyttelse for at sikre, at markedsstrukturen som følge af fusioner ikke ender med at påvirke de europæiske landbrugere negativt, idet de er afhængige af adgangen til såsæd og plantebeskyttelsesmidler til konkurrencedygtige priser. I 2016 indledte Kommissionen to tilbundsgående undersøgelser af to foreslåede fusioner på området.

Den første vedrørte en fusion mellem de to amerikanske virksomheder Dow og DuPont, som ville have ført til etableringen af verdens største integrerede selskab inden for såsæd og plantebeskyttelse³⁴. Det ville have ført til en sammenlægning af to konkurrenter med førende produktsortimenter inden for insekt- og ukrudtsbekæmpelse, som begge har en dokumenteret evne til at markedsføre innovative plantebeskyttelsesmidler og såsæd. Den anden foreslåede fusion vedrørte Syngenta (Schweitz), som er verdensførende inden for såsæd og plantebeskyttelse, og ChemChina (Kina), som kontrollerer Adama, den største leverandør af generiske plantebeskyttelsesmidler i Europa³⁵. Deres produkter anvendes inden for dyrkning af mange af de vigtigste afgrøder i Europa, bl.a. korn, bomuld, majs, frugt og grøntsager, raps, soja, sukkerroer og solsikker. I forbindelser med de tilbundsgående undersøgelser vil der blive

³³ Sag AT.39824, Lastbiler, Kommissionens afgørelse af 19. juli 2016, som findes på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39824.

³⁴ Sag M.7932, Dow/DuPont, som findes på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7932

³⁵ Sag M.7962, ChemChina/Syngenta, som findes på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7962

set nærmere på, om de foreslåede fusioner kan føre til højere priser eller mindre innovation inden for disse produkter.

En mere retfærdig finanssektor, som kan understøtte realøkonomien

De finansielle markeder har en vigtig funktion i europæisk økonomi. For at understøtte det igangværende opsving skal de være stabile, åbne og konkurrenceudsatte. Siden krisen brød ud har konkurrencepolitikken spillet en vigtig rolle med hensyn til at skabe en mere retfærdig og gennemsigtig finanssektor i EU.

I juni 2016 trådte alle elementerne af forordningen om interbankgebyrer i kraft³⁶. De nye regler sørger for, at forretninger og forbrugere har lettere ved at gennemskue de omkostninger, der knytter sig til betalinger med debit- eller kredittkort, og giver dem mulighed for at træffe oplyste valg. Tidligere var bankernes gebyrer på betalinger foretaget med kort overvejende ugennemsigtige, selv om disse i sidste ende blev betalt af kunderne. Med forordningen om interbankgebyrer er der indført et loft over disse gebyrer, og omkostningerne er således blevet sænket til fordel for millioner af europæiske forbrugere og forretninger.

Kommissionen har samtidig fortsat sin kartelundersøgelse af MasterCards og Visas interbankgebyrer i forbindelse med betalinger foretaget af indehavere af kort fra lande uden for EØS (Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde), der ikke anvender forordningen om interbankgebyrer og dermed stadig pålægger de europæiske handlende en ekstra byrde³⁷. Kommissionen har også fortsat sin undersøgelse af MasterCards regler vedrørende grænseoverskridende indløsning, som begrænser den handlendes mulighed for at nyde fordel af bedre vilkår, som tilbydes af andre banker etableret andetsteds i det indre marked.

Virksomhederne og husholdningerne har brug for sikre finansielle formidlere – typisk banker – som kan understøtte deres investerings- og forbrugsbeslutninger. Krisen har vist, at når de europæiske banker oplever problemer, kan følgerne heraf række langt ud over den umiddelbare trussel mod indskydere og aktionærer. Det kan have alvorlige konsekvenser for et lands finansielle stabilitet og har næsten altid en afsmittende virkning på andre medlemsstater og selv uden for EU. I den forbindelse har EU's statsstøtteregler været et vigtigt redskab til at garantere en mere sikker og sundere banksektor i EU.

Statsstøttereglerne er en uadskillelig del af bankunionen og garanterer ligebehandling af de medlemsstater, der er en del af bankunionen, og dem der ikke er. Statsstøttekontrollen skal sikre, at de nationale regerings beslutninger ikke pålægger de offentlige forvaltninger en urimelig økonomisk byrde eller fordrejer konkurrencevilkårene i EU. I 2016 traf Kommissionen adskillige afgørelser for at hjælpe med at stabilisere banksektorerne i flere medlemsstater³⁸.

Kommissionen har også indledt en tilbundsående undersøgelse for med udgangspunkt i fusionsforordningen at vurdere, om den foreslåede fusion mellem Deutsche Börse AG (DB) og London Stock Exchange Group (LSE) vil begrænse konkurrencen på forskellige områder

³⁶ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/751 af 29. april 2015 om interbankgebyrer for kortbaserede betalingstransaktioner (EUT L 123 af 19.5.2015), findes på <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX:32015R0751>

³⁷ Sag AT.40049, Mastercard II, som findes på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40049 og sag AT.39398, Visa MIF, som findes på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39398.

³⁸ Bilaget til det arbejdsdokument, der ledsager denne beretning, indeholder flere oplysninger.

af de finansielle markeders infrastruktur³⁹. Den foreslåede fusion indebærer en sammenlægning af DB's og LSE's aktiviteter. Sammenlægningen af de tyske, britiske og italienske børser samt flere af de europæiske clearingcentraler vil føre til skabelsen af langt den største børsoperatør i Europa.

En af Kommissionens prioriteter har også været at øge gennemsigtigheden inden for finansielle derivater. I juli accepterede Kommissionen de tilsagn, der var afgivet af International Swaps and Derivatives Association Inc. (ISDA) og datatjenesteudbyderen Markit, vedrørende licensering af intellektuel ejendomsret, som er nødvendig for at tilbyde handelstjenester på CDS-markedet⁴⁰. En CDS er en aftale om at overføre kreditrisikoen, eller risikoen for misligholdelse, ved en finansiell forpligtelse, f.eks. stats- eller virksomhedsobligationer. CDS'er anvendes af investorer til både at afdække risici og som investeringer.

Kommissionen foretog en markedstest af tilsagnsudkastene i april med et positivt resultat. I lyset af markedstestens resultater foreslog Markit nogle ændringer og præciseringer af de oprindelige tilsagn. De endelige tilsagn imødekommer Kommissionens betænkeligheder, da de vil lette handelen med CDS'er på børser og samtidig øge gennemsigtigheden. Kommissionens afgørelse sikrer, at alle markedspladser kan nyde en fair, rimelig og ikkediskriminerende adgang til data og intellektuel ejendom, som ejes af ISDA og Markit, og således kan tilbyde "all-to-all"-handel med kreditderivater. Det gør markedet mere stabilt og omsættes i et bredere udvalg og lavere transaktionsomkostninger for investorerne. Tilsagnene bidrager således til målet med Mifid 2⁴¹ og bankunionen⁴².

I december pålagde Kommissionen Crédit Agricole, HSBC og JPMorgan Case en bøde på i alt 485 mio. EUR for deres deltagelse i et kartel om euro-rentederivater⁴³. Barclays, Deutsche Bank, RBS og Société Générale indgik forlig med Kommissionen i samme kartelsag i december 2013. Eftersom Crédit Agricole, HSBC og JPMorgan Chase valgte ikke at indgå forlig, fortsatte Kommissionen sin undersøgelse efter den almindelige procedure. Afgørelsen markerer enden på det første af mange karteller, der er blevet afsløret og straffet i sektoren for finansielle tjenester.

Håndhævelse af konkurrencereglerne i idrætsverdenen

Anvendelsesområdet for konkurrencelovgivningen er selvfølgelig begrænset, men i de tilfælde hvor konkurrencereglerne har deres berettigelse, er det vigtigt, at Kommissionen griber ind i tide for at genskabe rimelige vilkår inden for et bestemt område af økonomien. Nogle sektorer har tradition for at være omfattet af konkurrencepolitiske afgørelser, men det er ikke altid tilfældet for andre sektorer. Idrættens verden er et nyere eksempel herpå.

I september 2016 underrettede Kommissionen Den Internationale Skøjteunion (ISU) om sin foreløbige konklusion om, at ISU's regler, hvorefter atleterne pålægges hårde sanktioner for

³⁹ Sag M.7995, Deutsche Börse/London Stock Exchange Group, som findes på

http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7995

⁴⁰ Sag AT.39745, CDS - Information market, Kommissionens afgørelse af 20. juli 2016, som findes på

http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39745

⁴¹ Direktivet om markeder for finansielle instrumenter. Se http://ec.europa.eu/finance/securities/isd/mifid2/index_en.htm

⁴² Der kan findes yderligere oplysninger om bankunionen på http://ec.europa.eu/finance/general-policy/banking-union/index_en.htm.

⁴³ Sag AT.39914, Euro-rentederivater, som findes på

http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39914

deltagelse i ikkeautoriserede stævner i hurtigløb, kan være i strid med EU's konkurrenceregler⁴⁴.

Konkurrencereglerne og idrætsforbund: Undersøgelsen af Den internationale Skøjteunion

ISU er det eneste organ, der er godkendt af Den Internationale Olympiske Komité til at administrere kunstskejteløb og hurtigløb på skøjter. Dets medlemmer er de nationale skøjteforbund. Idrætsreglerne er underlagt EU's konkurrenceregler, når det organ, der fastsætter reglerne, eller de virksomheder eller personer, der påvirkes af reglerne, udøver en økonomisk aktivitet.

De internationale idrætsorganisationer spiller en særlig rolle med hensyn til at fastsætte spillereglerne og sikre ensartede adfældsregler. Ifølge ISU's regler risikerer en atlet, der deltager i et ikkeautoriseret stævne, en række sanktioner, der potentielt kan føre til et livsvarigt forbud mod at deltage i alle de vigtige internationale konkurrencer i hurtigløb på skøjter. Kommissionen er bekymret for, at sanktionerne i ISU's regler begrænser atleternes kommercielle frihed og forhindrer nye tilrettelæggere af internationale stævner i hurtigløb i at træde ind på markedet, fordi de ikke kan tiltrække topatleter.

Kommissionen har besluttet at gå videre med undersøgelsen, fordi den vedrører specifikke påstande om overtrædelser af konkurrenceretten på internationalt plan og ikke et bredere spørgsmål om forvaltningspraksis inden for sportsverdenen.

Derudover spiller statsstøttekontrollen en rolle med hensyn til at sikre lige vilkår inden for idræt. Efter at have foretaget tre særskilte tilbundsgående undersøgelser konkluderede Kommissionen i juli 2016, at de offentlige støtteforanstaltninger, som Spanien ydede til fordel for syv professionelle fodboldklubber, gav disse en urimelig fordel i forhold til andre klubber, hvilket er i strid med EU's statsstøtteregler⁴⁵. EU's statsstøtteregler anvendes på offentlige indgreb på markederne for at sikre, at de ikke fordrejer konkurrencen ved at give en markedsdeltager en selektiv fordel i forhold til andre. Professionel fodbold er en erhvervsmæssig aktivitet, og offentlige midler hertil skal derfor ydes i overensstemmelse med konkurrencereglerne. Det er især vigtigt for størsteparten af de professionelle klubber, som skal fungere uden offentlige tilskud.

5. Frigørelse af potentialet i den europæiske energiunion og den cirkulære økonomi

Forbrugerne er aktive og vigtige aktører på fremtidens energimarkeder. Gennemførelsen af et ægte konkurrencepræget europæisk energimarked vil kunne have en reel virkning på de europæiske virksomheders og husholdningers energiregninger: Etableringen af en integreret og klimavenlig europæisk energiunion uden tekniske eller reguleringsmæssige barrierer vil give forbrugerne i hele EU et større valg mellem leverandører og de bedste energiaftaler.

I november præsenterede Kommissionen en pakke med foranstaltninger til at understøtte konkurrencen i EU's energisektor og fremme omstillingen til en ren energi⁴⁶. Pakken "Ren energi til alle europæere" har tre overordnede mål: energieffektivitet i først række, globalt lederskab inden for vedvarende energi og en retfærdig løsning for forbrugerne. Lovgivningsforslagene dækker energieffektivitet, vedvarende energi, elektricitetsmarkedets udformning, elforsyningsikkerhed og forvaltningsregler for energiunionen. Pakken indeholder desuden en række foranstaltninger til at beskytte de mest sårbare forbrugere.

⁴⁴ Sag AT.40208, International Skating Union's Eligibility rules, se IP/16/3201 af 27. september 2016, som findes på http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-3201_en.htm

⁴⁵ Sag SA.29769, Spaniens støtte til visse fodboldklubber (fordelagtig skattebehandling af Real Madrid CF, FC Barcelona, Athletic Club Bilbao, Club Atlético Osasuna), sag SA.33754, Støtte til Real Madrid, og sag SA.36387, Støtte til Valencianske fodboldklubber (Valencia, Hercules og Elche), se IP/16/2401 af 4. juli 2016, som findes på http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-2401_en.htm

⁴⁶ Se IP/16/4009 af 30. november 2016, som findes på http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-4009_en.htm

Sammen med pakken offentliggjorde Kommissionen sin endelige rapport om den statsstøtterelaterede sektorundersøgelse af de nationale foranstaltninger, der træffes for at sikre en tilstrækkelig elproduktionskapacitet til enhver tid (de såkaldte "kapacitetsmekanismer")⁴⁷.

Hjælp til udformning af bedre støtteforanstaltninger for at garantere elforsyningen

Formålet med den statsstøtterelaterede sektorundersøgelse af kapacitetsmekanismer, som dækkede over 120 markedsdeltagere i 11 medlemsstater, var at indsamle oplysninger om kapacitetsmekanismer for navnlig at undersøge, om de sikrer en tilstrækkelig elforsyning uden at fordreje konkurrencen eller handelen i EU's indre marked.

Kapacitetsmekanismer spiller en vigtig rolle, da de kan hjælpe med at nedbringe risikoen for strømafbrydelser for de europæiske forbrugere og virksomheder. Samtidig kan unødvendige og dårligt udformede kapacitetsmekanismer imidlertid fordreje konkurrencen, forhindre nødvendige markedsreformer, hindre elektricitetsstrømme på tværs af grænserne, føre til, at forbrugerne betaler for meget for elektriciteten, og modarbejde målet om en dekarbonisering af energisystemet. I den endelige rapport konkluderes det, at medlemsstaterne skal være bedre til at vurdere, om der er behov for sådanne mekanismer, og den indeholder eksempler på, hvordan de kan garantere forsyningssikkerheden og samtidig mindske konkurrencefordrejningerne.

Arbejde hen imod en konkurrencefremmende olie- og gassektor i EU

Efterforskning og produktion af olie og gas er vigtige sektorer for at sikre konkurrencedygtige energipriser for forbrugerne og virksomhederne i hele EU. De er også særligt vigtige for at sikre en effektiv anvendelse af de disponible gasressourcer i EU, hvilket er et af de vigtigste aspekter af strategien for energiunionen, når det kommer til forsyningssikkerhed.

i januar indledte Kommissionen en tilbudsgående undersøgelse af Halliburtons overtagelse af Baker Hughes, som leverer tjenester til olie- og gasudvindingssektoren⁴⁸. I maj opgav parterne den foreslåede fusion, efter at adskillige konkurrencemyndigheder rundt om i verden, herunder Kommissionen, havde udtrykt betænkeligheder ved transaktionen. Ifølge Kommissionens analyse ville den foreslåede transaktion have ført til konkurrenceproblemer på mange forskellige markeder i forbindelse med levering af tjenester til olie- og gasudvindingsvirksomheder i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS). Kommissionens undersøgelse blev foretaget i nært samarbejde med en række konkurrencemyndigheder rundt om i verden, bl.a. det amerikanske justitsministerium, den brasilianske konkurrencemyndighed (CADE) og den australske konkurrence- og forbrugerstyrelse.

Kommissionen har også fortsat sin undersøgelse af Gazproms mulige misbrug af sin dominerende stilling inden for levering af naturgas i Central- og Østeuropa⁴⁹ og af BEH's mulige afskærmning af gasmarkederne i Bulgarien⁵⁰. Formålet med håndhævelsen af konkurrencereglerne i denne sektor er at opnå mere konkurrenceprægede gasmarkeder i Europa og lette markedsintegrationen samt udvekslingen af energi mellem medlemsstaterne.

Støtte til genanvendelse og vedvarende energikilder

⁴⁷ Se http://ec.europa.eu/competition/sectors/energy/state_aid_to_secure_electricity_supply_en.html#2

⁴⁸ Sag M.7477, Halliburton/Baker Hughes, som findes på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7477

⁴⁹ Sag AT.39816, Upstream gas supplies in Central and Eastern Europe, som findes på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39816

⁵⁰ Sag AT.39849, BEH gas, som findes på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39849

Omstillingen til en cirkulær økonomi er et af hovedelementerne af strategien for et mere bæredygtigt Europa. At "lukke kredsløbet" i produkternes livscyklus ved at sikre mere genanvendelse og genbrug gavner både miljøet og økonomien. En effektiv konkurrence inden for affaldshåndtering er med til at løse udfordringen ved at gøre det økonomisk overkommeligt for forbrugerne at genanvende.

I september pålagde Kommissionen Altstoff Recycling Austria (ARA) en bøde på 6 mio. EUR for at forhindre konkurrenter i at træde ind på det østrigske marked for håndtering af husholdningsemballageaffald i perioden 2008-2012, hvilket er i strid med artikel 102 i TEUF, som forbyder misbrug af dominerende stilling på markedet⁵¹.

Håndhævelse af konkurrencereglerne inden for affaldshåndtering

I Østrig har producenter af varer pligt til at indsamle det emballageaffald, der følger af anvendelsen af deres produkter. De kan overdrage denne opgave til et selskab, som mod betaling af et licensgebyr tager sig af indsamling og genanvendelse af denne emballage. Kommissionen fandt, at konkurrenter, som ønskede at trænge ind på eller udvide på markedet for affaldshåndtering, var afhængige af adgang til den landsdækkende indsamlingsinfrastruktur, som delvist var kontrolleret og delvis ejet af ARA. I forbindelse med undersøgelsen blev det ligeledes konstateret, at ARA i perioden marts 2008 til april 2012 nægtede andre adgang til denne infrastruktur, således at konkurrenterne blev afskærmet fra markedet, og konkurrencen således blev elimineret.

Efter at Kommissionen havde indledt sin undersøgelse, vedtog Østrig en ny affaldslov i september 2013, og ARA begyndte at give adgang til sin infrastruktur til indsamling af husholdningsaffald. Siden da er adskillige konkurrenter trådt ind på markedet. ARA anerkendte overtrædelsen, bidrog til afgørelsen ved at lette administrationen og foreslog afhjælpende foranstaltninger. Bøden blev derfor nedsat med 30 % som følge af ARA's samarbejde med Kommissionen.

I kartelsager er det almindeligt, at parterne samarbejder med Kommissionen i forbindelse med tilsagns- eller forligsafgørelser, men det var første gang siden ikrafttrædelsen af forordning (EF) nr. 1/2003, at samarbejdsproceduren blev anvendt uden for en kartelsag i forbindelse med et konkurrenceretligt forbud. Samarbejde i konkurrencesager, der ikke vedrører monopoler, kan styrke effektiviteten af Kommissionens håndhævelsesiltag, og det kunne der gøres brug af i forbindelse med andre sager i fremtiden.

At fremme genanvendelse er kun et skridt i retning af et mere bæredygtigt Europa: Investeringer i lavemissionsteknologier og ren energi er også en prioritet. Vedvarende energi er morgendagens energikilder, og i løbet af de seneste år har næsten alle medlemsstater indført ordninger om støtte til vedvarende energi. I 2016 vedtog Kommissionen 15 afgørelser om ny støtte til producenter af vedvarende energi i henhold til statsstøttereglerne, og den bidrager således til en bæredygtig energisektor i EU samt til miljøbeskyttelsen.

7. Udformning af en europæisk og global konkurrencekultur

Hvis konkurrencereglerne skal gøre en reel forskel og sikre en mere fair økonomi for alle, skal de anvendes ensartet for alle europæere, uanset hvilken medlemsstat man bor, arbejder eller handler i. Derfor har Kommissionen undersøgt, om de nationale konkurrencemyndigheder råder over de fornødne beføjelser og midler og er tilstrækkeligt uafhængige til at kunne håndhæve EU's konkurrencelovgivning effektivt.

Stærkere nationale konkurrencemyndigheder til at håndhæve EU's konkurrenceregler effektivt

⁵¹ Sag AT.39759, ARA's udelukkelse, Kommissionens afgørelse af 20. september 2016, som findes på http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39759

EU's konkurrenceregler håndhæves i dag i et omfang, som Kommissionen aldrig ville kunne have opnået på egen hånd. Siden 2004 har Kommissionen og de nationale konkurrencemyndigheder truffet mere end 1 000 håndhævelsesafgørelser, hvoraf de nationale konkurrencemyndigheder tegner sig for 85 %. Når flere forskellige håndhævende instanser griber ind, har det langt større afskrækkende virkning på virksomheder, som kan være fristet til at overtræde EU's konkurrenceregler.

Kommissionen har med udgangspunkt i meddelelsen "Ti års håndhævelse af forordning (EF) nr. 1/2003"⁵² set nærmere på, om de nationale konkurrencemyndigheder kunne gives bedre redskaber. I 2016 modtog og indsamlede Kommissionen feedback om disse spørgsmål fra en lang række interessenter, bl.a. virksomheds- og forbrugersammenslutninger, nationale konkurrencemyndigheder, nationale regeringer og medlemmer af Europa-Parlamentet.

Mellem november 2015 og februar 2016 blev der afholdt en offentlig høring, som viste, at omkring 75 % af respondenterne fandt, at de nationale konkurrencemyndigheder kunne gøres mere effektive. 80 % af respondenterne gik desuden ind for tiltag på EU-plan for at sikre, at de nationale konkurrencemyndigheder råder over de midler og instrumenter, de har brug for⁵³.

Samtidig blev der arrangeret en høring i samarbejde med Europa-Parlamentet den 19. april 2016 for at indhente yderligere synspunkter⁵⁴. I betragtning af den generelle støtte til en styrkelse af de nationale konkurrencemyndigheders forudsætninger for at håndhæve konkurrencereglerne mere effektivt er Kommissionen begyndt at bane vejen i form af et forslag til EU-lovgivning.

At holde trit med globaliseringen – et verdensomspændende samarbejde på konkurrenceområdet

Med virksomhedernes stigende aktiviteter på tværs af de nationale grænser har flere og flere fusioner, karteller og anden konkurrenceskadelig adfærd en international dimension og påvirker markederne i adskillige lande og ofte i forskellige dele af verden. Efterhånden som virksomhederne bliver mere globale, må konkurrencemyndighederne også blive det: Derfor er en af hovedprioriteterne for konkurrencemyndighederne rundt om i verden at finde bedre måder at samarbejde på.

Samarbejdet mellem konkurrencemyndigheder hjælper med at skabe mere ensartede resultater, bidrager til en mere effektiv efterforskning ved at mindske unødvendigt dobbeltarbejde og fremmer gensidige aftaler mellem organerne, samtidig med at virksomhedernes omkostninger reduceres. I 2016 bekræftede Kommissionen sit engagement på området ved aktivt at deltage i konkurrencerelaterede internationale organer såsom OECD's konkurrencekomité, Verdensbanken og De Forenede Nationers Konference for Handel og Udvikling (UNCTAD). Kommissionen er også et ledende medlem af Det Internationale Konkurrencenetværk (ICN), som er det vigtigste internationale forum for konkurrencemyndigheder med 132 medlemmer. Nogle af de vigtigste resultater af dette multilaterale samarbejde er vejledningen om tilsagn afgivet i fusionssager (Merger Remedies Guide) og kartellarbejdsgruppens katalog om undersøgelsesbeføjelser (Catalogue in

⁵² Meddelelse af 9. juli 2014 fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet: "Ti års håndhævelse af EU's kartel- og monopolregler i henhold til forordning 1/2003: Opnåede resultater og fremtidsperspektiver (COM(2014) 453), som findes på <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX:52014DC0453>.

⁵³ Offentlig høring om "Styrkelse af de nationale konkurrencemyndigheders forudsætninger for at håndhæve konkurrencereglerne mere effektivt", som findes på http://ec.europa.eu/competition/consultations/2015_effective_enforcers/index_en.html.

⁵⁴ Offentlig høring arrangeret i fællesskab af Europa-Parlamentets Økonomi- og Valutaudvalg (ECON) og Europa-Kommissionens Generaldirektorat for Konkurrence den 19. april 2016, som findes på <http://www.europarl.europa.eu/ep-live/en/committees/video?event=20160419-0900-COMMITTEE-ECON>

Investigative Powers), som begge blev vedtaget af Det Internationale Konkurrence-netværk i 2016.

På det bilaterale plan åbnede Kommissionen i 2016 forhandlinger om frihandelsaftaler med Armenien, Mexico, Indonesien og Filippinerne, den genåbnede forhandlingerne med Mercosur, og den gjorde fremskridt i forhandlingerne med Japan. I forbindelse med forhandlingerne om frihandelsaftaler er Kommissionen, når det kommer til konkurrenceområdet, særligt opmærksom på at inkludere konkurrence- og statsstøttere-glerne i aftalerne for at tilnærme de konkurrencepolitiske instrumenter og praksis i jurisdiktionerne og for at værne om lige konkurrencevilkår på globalt plan.

I juni 2016 fremlagde Kommissionen et udkast til aftale for Rådet om at inkludere reglerne om udveksling af oplysninger, der indhentes som led i konkurrencesager, i den eksisterende samarbejdsaftale mellem EU og Canada. Muligheden for at udveksle bevismateriale vil øge samarbejdet mellem Kommissionen og den canadiske konkurrencemyndighed og således føre til øget samarbejde inden for håndhævelse af konkurrencereglerne. Konkurrencekommissær Margrethe Vestager er desuden nået til enighed med formanden for den japanske konkurrencemyndighed, Kazuyuki Sugimoto, om at indlede forhandlingerne om en opgradering af samarbejdsaftalen mellem EU og Japan vedrørende bestemmelser og udveksling af bevismateriale.

Kommissionen samarbejder også aktivt på det tekniske område med nye vækstøkonomier, som er i færd med at udvikle deres konkurrencepolitik og håndhævelsesordninger. I juni undertegnede Kommissionen et aftalememorandum med Sydafrika, som tilføjes til listen over aftalememoranda, der er indgået med alle de øvrige BRIC-lande⁵⁵ inden for de senere år.

Opretholdelse af en frugtbar interinstitutionel dialog

På grund af deres særlige rolle over for de europæiske borgere og interessenter er Europa-Parlamentet, Rådet og de rådgivende udvalg vigtige partnere i dialogen om konkurrencepolitikken.

Ligesom i de foregående år har Parlamentet vedtaget en beslutning om Kommissionens årsberetning om konkurrencepolitikken. Kommissionen bifalder Parlamentets støtte til konkurrencepolitikken som en af grundpillerne for det europæiske projekt. Kommissionen er enig i, at konkurrence giver forbrugerne mere indflydelse, driver den økonomiske vækst og sørger for, at virksomhederne og navnlig de små og mellemstore virksomheder har adgang til markederne. Således sikrer konkurrencepolitikken mere retfærdige markeder for alle. Kommissionen er enig med Parlamentet i, at det er afgørende at håndhæve konkurrencereglerne for at forhindre misbrug af økonomisk magt og sikre, at alle virksomheder og erhvervsdrivende får lige del i fordelene ved økonomisk vækst.

Kommissionen bifalder Parlamentets engagement i kampen mod skatteundgåelse og skatteunddragelse. I april 2016 udvekslede EU-kommissær Margrethe Vestager synspunkter med Parlamentets andet særlige skatteudvalg. I 2016 traf Kommissionen vigtige foranstaltninger på området⁵⁶. Kommissionen har også indhentet dokumentation om alle forhåndstilsagn på skatteområdet fra medlemsstaterne og følger en systematisk tilgang i sin analyse af denne dokumentation. I juni 2016 offentliggjorde Kommissionen et arbejdsdokument og statsstøtte og forhåndstilsagn, og den arrangerede et forum på højt plan

⁵⁵ Brasilien, Rusland, Indien, Kina, Sydafrika.

⁵⁶ Kapitel 2 i denne beretning indeholder flere oplysninger herom.

for at skabe klarhed blandt medlemsstaterne om anvendelsen af statsstøttere reglerne i forbindelse med forhåndstilsagn.

Parlamentet gentog sin anmodning om at ophæve kriseordningen for statsstøtte til banksektoren. Kommissionen er af den opfattelse, at de aktuelle statsstøttere regler er nødvendige for at bevare den finansielle stabilitet og minimere skatteydernes omkostninger samt for at sikre, at omstrukturerede banker atter begynder at låne ud til virksomheder og husholdninger og dermed bidrager til gennemførelsen af bankunionen. Statsstøttere reglerne bidrager også til at bevare lige vilkår mellem de banker, der modtager statsstøtte, og dem, der ikke gør. I februar 2016 deltog EU-kommissær Margrethe Vestager i en fri meningsudveksling med MEP'er for at redegøre for Kommissionens tilgang under statsstøttere reglerne.

Andre af Parlamentets henstillinger er også afspejlet i denne beretning, nemlig det bidrag, som en uafhængig håndhævelse af konkurrencereglerne giver til Kommissionens politiske prioriteter om at uddybe det digitale indre marked og energiunionen samt til at garantere den europæiske industris konkurrenceevne i en globaliseret verden. I denne beretning anføres de tiltag, som Kommissionen har gjort i årets løb for at beskytte konkurrencen i vigtige sektorer af den europæiske økonomi. I maj og august 2016 deltog Konkurrencegeneraldirektoratet ligeledes i workshops og debatter i Parlamentet for at drøfte det bidrag, som håndhævelsen af konkurrencereglerne yder med hensyn til at sikre en mere velfungerende fødevareforsyningskæde.

Kommissionen bifalder Parlamentets opfordring til Kommissionen til at fremme en ægte konkurrencekultur i medlemsstaterne. I april 2016 arrangerede Kommissionen og Parlamentet en høring om Kommissionens initiativ om at sætte de nationale konkurrencemyndigheder i stand til at nå deres fulde potentiale som effektive håndhævere af de europæiske konkurrenceregler. EU-kommissær Margrethe Vestager deltog i høringen. Som led i sin strukturerede dialog med Parlamentet havde EU-kommissær Margrethe Vestager også drøftelser med ECON-udvalget i oktober 2016.

Kommissionen bifalder interessen fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget i konkurrencepolitikken og er parat til at indgå i en konstruktiv dialog. EU-kommissær Margrethe Vestager deltog i debatten om "Den europæiske konkurrencepolitik" på plenarmødet i Det Økonomiske og Sociale Udvalg den 14. juli 2016. Kommissionen har redegjort for sin tilgang til tjenesteydelser af almen økonomisk interesse i EU i Regionsudvalget.